Zbierka súdnych rozhodnutí

NÁVRHY GENERÁLNEJ ADVOKÁTKY
ELEANOR SHARPSTON
prednesené 17. marca 2016 [1]

Vec C-63/15

Mehrdad Ghezelbash
proti
Staatssecretaris van Veiligheid en Justitie

[návrh na začatie prejudiciálneho konania, ktorý podal Rechtbank Den Haag, miestny obvod Hertogenbosch (Holandsko)]

„Azyl — Posúdenie žiadosti o medzinárodnú ochranu — Kritériá na určenie zodpovedného členského štátu — Výklad článku 27 ods. 1 nariadenia (EÚ) č. 604/2013 — Právo na odvolanie alebo preskúmanie“

Úvod

1. Tento návrh na začatie prejudiciálneho konania, ktorý podal Rechtbank Den Haag (Okresný súd Haag), miestny obvod Hertogenbosch (Holandsko) (ďalej len „vnútroštátny súd“), a vec Karim (C-155/15) spolu súvisia. V oboch veciach sa žiadateľ o azyl usiluje spochybniť rozhodnutie príslušných orgánov v členskom štáte, v ktorom sa nachádza, o jeho odovzdaní do iného štátu, ktorý sa s prvým uvedeným členským štátom dohodol, že prevezme zodpovednosť za preskúmanie žiadosti o azyl. Tieto veci vyvolávajú dôležitú otázku. Je nariadenie č. 604/2013 (ďalej len „nariadenie Dublin III“) [2], rovnako ako jeho predchodca nariadenie č. 343/2003 (ďalej len „nariadenie Dublin II“) [3], len medzištátnym mechanizmom, ktorý neumožňuje jednotlivým žiadateľom o azyl spochybniť takéto rozhodnutie? Alebo môže taká osoba v súčasnosti začať odvolacie konanie alebo konanie o preskúmaní podľa článku 27 ods. 1 nariadenia Dublin III vo vzťahu k rozhodnutiu o odovzdaní z dôvodu, že kritériá kapitoly III na určenie zodpovedného členského štátu boli nesprávne uplatnené?

2. Keďže skutkové okolnosti týkajúce sa žiadosti každého žiadateľa sú iné, konkrétne otázky, ktoré vznikajú, nie sú rovnaké. Z tohto dôvodu prednesiem dva návrhy v rovnaký deň.

1 — Jazyk prednesu: angličtina.

2 — Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 604/2013 z 26. júna 2013, ktorým sa stanovujú kritériá a mechanizmy na určenie členského štátu zodpovedného za posúdenie žiadosti o medzinárodnú ochranu podanej štátnym príslušníkom tretej krajiny alebo osobou bez štátnej príslušnosti v jednom z členských štátov (prepracované znenie) (Ú. v. EÚ L 180, 2013, s. 31).

3 — Nariadenie Rady (ES) č. 343/2003 z 18. februára 2003 ustanovujúce kritériá a mechanizmy na určenie členského štátu zodpovedného za posúdenie žiadosti o azyl podanej štátnym príslušníkom tretej krajiny v jednom z členských štátov (Ú. v. EÚ L 50, 2003, s. 1; Mim. vyd. 19/006, s. 109).

3. Spoločný európsky azylový systém (ďalej len „SEAS“) zahŕňa viacero opatrení vrátane nariadení, ktoré majú za cieľ rýchlo určiť členský štát zodpovedný za posúdenie žiadosti osoby o azyl. Tieto opatrenia sa súhrnne označujú ako „dublinský systém“ [4]. Ak má štátny príslušník tretej krajiny väzbu s viac ako jedným členským štátom (napríklad preto, že vstúpi do Európskej únie prostredníctvom jedného členského štátu, ale svoju žiadosť o azyl podá v druhom štáte), treba určiť, ktorý štát je zodpovedný za posúdenie žiadosti o azyl. Kritériá na určenie zodpovedného členského štátu sú v nariadení Dublin III stanovené v prísnej hierarchii (ďalej len „kritériá kapitoly III“). V prípade, že sa členský štát, v ktorom bola podaná žiadosť o azyl, na základe týchto kritérií domnieva, že iný členský štát je zodpovedný za posúdenie žiadosti, prvý štát môže požiadať druhý štát, aby žiadateľa prijal späť (alebo aby ho prevzal). Po vyriešení tejto otázky sa posudzovanie žiadosti o azyl riadi pravidlami stanovenými v príslušnom akte SEAS. [5]

4. Súdny dvor vo veci Abdullahi [6] v rámci posudzovania článku 19 ods. 2 nariadenia Dublin II rozhodol, že dôvody odvolania proti rozhodnutiu o odovzdaní alebo jeho preskúmania sú obmedzené v situácii, keď členský štát súhlasí s prevzatím žiadateľa o azyl. V skutočnosti môže žiadateľ takéto rozhodnutie spochybniť len s odkazom na existenciu systémových zlyhaní azylových konaní a na podmienky prijatia žiadateľov o azyl v tomto členskom štáte, ktoré predstavujú vážne a preukázané dôvody domnievať sa, že žiadateľ bude vystavený skutočnému nebezpečenstvu neľudského alebo ponižujúceho zaobchádzania v zmysle článku 4 Charty základných práv Európskej únie [7].

5. Vnútroštátny súd sa pýta, či sa vec Abdullahi ešte stále uplatňuje aj v kontexte nariadenia Dublin III, a či preto nemá osoba, akou je pán Ghezelbash, možnosť napadnúť v odvolacom konaní alebo v konaní o preskúmanie podľa článku 27 ods. 1 uvedeného nariadenia uplatnenie kritérií kapitoly III.

Právny rámec

Charta

6. Článok 18 zaručuje právo na azyl dodržiavaním pravidiel Ženevského dohovoru z 28. júla 1951 týkajúceho sa postavenia utečencov [8] a v súlade so Zmluvami.

7. Prvý odsek článku 47 stanovuje, že každý, koho práva a slobody zaručené právom Únie sú porušené, má právo na účinný prostriedok nápravy pred súdom. [9]

4 — Príslušnými aktmi sú v súčasnosti: a) nariadenie Dublin III, ktoré nahrádza nariadenie Dublin II; b) nariadenie Komisie (ES) č. 1560/2003 z 2. septembra 2003, ktoré ustanovujú podrobné pravidlá na uplatňovanie nariadenia Rady (ES) č. 343/2003 ustanovujúceho kritériá a mechanizmy na určenie členského štátu zodpovedného za posúdenie žiadosti o azyl podanej štátnym príslušníkom tretej krajiny v jednom z členských štátov (Ú. v. EÚ L 222, 2003, s. 3; Mim. vyd. 19/006, s. 200) – toto nariadenie bolo čiastočne nahradené nariadením Dublin III a následne zmenené a doplnené vykonávacím nariadením Komisie (EÚ) č. 118/2014 z 30. januára 2014, ktorým sa mení nariadenie (ES) č. 1560/2003 (Ú. v. EÚ L 39, 2014, s. 1) (ďalej len „vykonávacie nariadenie“); a c) „nariadenie Eurodac“ [nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 604/2013 z 26. júna 2013]. V mojich návrhoch vo veci Karim (tam, kde to je relevantné) uvádzam potrebné podrobnosti z tohto nariadenia.

5 — Tieto akty zahŕňajú smernicu Európskeho parlamentu a Rady 2013/32/EÚ z 26. júna 2013 o spoločných konaniach o poskytovaní a odnímaní medzinárodnej ochrany (prepracované znenie) (Ú. v. EÚ L 180, 2013, s. 60) (ďalej len „smernica o konaniach“) a smernicu Európskeho parlamentu a Rady 2011/95/EÚ z 13. decembra 2011 o normách pre oprávnenie štátnych príslušníkov tretej krajiny alebo osôb bez štátneho občianstva mať postavenie medzinárodnej ochrany, o jednotnom postavení utečencov alebo osôb oprávnených na doplnkovú ochranu a o obsahu poskytovanej ochrany (prepracované znenie) (Ú. v EÚ L 337, 2011, s. 9) (ďalej len „smernica o oprávnení“). Táto smernica od 21. decembra 2013 zrušila a nahradila smernicu Rady 2004/83/ES z 29. apríla 2004 o minimálnych ustanoveniach pre oprávnenie a postavenie štátnych príslušníkov tretej krajiny alebo osôb bez štátneho občianstva ako utečencov alebo osôb, ktoré inak potrebujú medzinárodnú ochranu, a obsah poskytovanej ochrany (Ú. v. EÚ L 304, 2004, s. 12; Mim. vyd. 19/007, s. 96, ďalej len „smernica 2004/83“).

6 — Rozsudok Abdullahi (C-394/12, EU:C:2013:813, body 60 a 62).

7 — Ú. v. EÚ C 83, 2010, s. 389 (ďalej len „Charta“).

8 — Podpísaný v Ženeve 28. júla 1951, a ktorý nadobudol platnosť 22. apríla 1954 (Zbierka zmlúv Spojených národov, zv. 189, s. 150, č. 2545, 1954), doplnený Protokolom týkajúcim sa právneho postavenia utečencov, ktorý bol podpísaný v New Yorku 31. januára 1967 a nadobudol platnosť 4. októbra 1967 („Ženevský dohovor“).

9 — Práva zodpovedajúce právam obsiahnutým v článku 47 Charty sú vymedzené v článkoch 6 a 13 Európskeho dohovoru o ľudských právach (ďalej len „EDĽP“).

8. Článok 52 ods. 3 stanovuje, že v rozsahu, v akom Charta „… obsahuje práva, ktoré zodpovedajú právam zaručeným v [EDĽP], zmysel a rozsah týchto práv je rovnaký ako zmysel a rozsah práv ustanovených v [EDĽP]. Toto ustanovenie nebráni tomu, aby právo Únie priznávalo širší rozsah ochrany týchto práv“.

Dublinský systém – prehľad

9. Dňa 15. júna 1990 podpísali členské štáty (vtedajšieho) Európskeho spoločenstva Dublinský dohovor [10]. Keďže článok 63 ods. 1 písm. a) ES následne požadoval, aby sa Dublinský dohovor nahradil nástrojom Spoločenstva, prijalo sa nariadenie Dublin II [11]. Kritériá na určenie členského štátu zodpovedného za posúdenie žiadosti o azyl boli obsiahnuté v kapitole III (články 5 až 14) tohto nariadenia. Článok 19 ods. 2 stanovuje nasledujúce: „v rozhodnutí uvedenom v ods. 1 sa uvedú dôvody, na ktorých sa zakladá. Obsahuje podrobné údaje o lehotách na uskutočnenie odovzdania, a ak to je potrebné, obsahuje informácie o mieste a čase, v ktorom sa má žiadateľ dostaviť, ak cestuje do zodpovedného členského štátu vlastnou dopravou. Voči tomuto rozhodnutiu sa je možné odvolať alebo ho je možné preskúmať. Odvolaním ani preskúmaním sa nepozastaví vykonávanie odovzdania, pokiaľ súdy alebo príslušné orgány nerozhodnú inak v každom konkrétnom prípade, ak to vnútroštátny právne predpisy umožňujú“.

Nariadenie Dublin

10. V nariadení Dublin II boli vykonané viaceré podstatné zmeny a v záujme zavedenia väčšej jasnosti bolo nariadenie prepracované ako nariadenie Dublin III. Úvodná časť tohto nariadenia zahŕňa nasledujúce ciele:

— stanovenie jasnej a uplatniteľnej metódy na určenie členského štátu zodpovedného za posúdenie žiadosti o azyl; [12]

— takáto metóda by mala byť založená na objektívnych a spravodlivých kritériách tak pre členské štáty, ako aj pre dotknuté osoby; mala by umožniť najmä rýchle určenie zodpovedného členského štátu, aby bol zaručený efektívny prístup k postupom na udelenie medzinárodnej ochrany a aby nebolo ohrozené rýchle vybavovanie žiadostí o medzinárodnú ochranu; [13]

— vzhľadom na prvú etapu nástrojov SEAS a zároveň vzhľadom na nadobudnuté skúsenosti v rámci uskutočňovania nevyhnutných vylepšení s cieľom zvýšiť účinnosť dublinského systému a posilniť ochranu poskytovanú žiadateľom v rámci tohto systému by sa mala vykonať komplexná kontrola účelnosti prostredníctvom preskúmania na základe dôkazov so zameraním na právne, hospodárske a sociálne dôsledky dublinského systému vrátane jeho dôsledkov pre základné práva; [14]

10 — Dohovor o určení štátu zodpovedného za posúdenie žiadosti o azyl podanej v jednom z členských štátov Európskych spoločenstiev [*neoficiálny preklad*] (Ú. v. ES C 254, 1997, s. 1, ďalej len „Dublinský dohovor“) nadobudol účinnosť 1. septembra 1997. Pred týmto dňom bola úprava určenia členského štátu zodpovedného za posúdenie žiadostí o azyl zakotvená v kapitole VII Dohovoru z 19. júna 1990 uplatňujúceho Schengenskú dohodu [Ú. v. ES L 239, 2000, s. 19; Mim. vyd. 19/002, s. 3], a to v súlade s protokolom podpísaným 26. apríla 1994.

11 — Nariadenie Dublin II sa v Dánsku od roku 2006 uplatňovalo na základe dohody medzi Európskym spoločenstvom a Dánskym kráľovstvom o kritériách a mechanizmoch na určenie členského štátu, ktorý je zodpovedný za posúdenie žiadosti o azyl podanej v Dánsku alebo v ktoromkoľvek inom členskom štáte Európskej únie, a o systéme Eurodac na porovnávanie odtlačkov prstov pre účinné uplatňovanie Dublinského dohovoru (Ú. v. EÚ L 66, 2006, s. 38). Neexistuje zodpovedajúca dohoda vo vzťahu k nariadeniu Dublin III a Dánsko nie je týmto nariadením viazané. V súlade s článkom 3 a článkom 4a ods. 1 Protokolu č. 21 o postavení Spojeného kráľovstva a Írska s ohľadom na priestor slobody, bezpečnosti a spravodlivosti, ktorý je pripojený k ZEÚ a ZFEÚ, tieto členské štáty oznámili želanie zúčastniť sa na prijímaní a uplatňovaní nariadenia Dublin III.

12 — Odôvodnenie 4.

13 — Odôvodnenie 5.

14 — Odôvodnenie 9.

— s cieľom zaručiť účinnú ochranu práv dotknutých osôb by sa mali v súvislosti s rozhodnutiami o odovzdaní do zodpovedného členského štátu stanoviť právne záruky a právo na účinný prostriedok nápravy predovšetkým v súlade s článkom 47 Charty základných práv Európskej únie; s cieľom zabezpečiť dodržanie medzinárodného práva by mal účinný prostriedok nápravy voči takýmto rozhodnutiam zahŕňať preskúmanie uplatňovania tohto nariadenia, ako aj právnej a faktickej situácie v členskom štáte, do ktorého sa žiadateľ odovzdáva. [15]

11. Úvodná časť obsahuje aj nasledujúce výroky týkajúce sa zaobchádzania s osobami, ktoré patria do pôsobnosti nariadenia Dublin III: „… členské štáty sú viazané svojimi povinnosťami vyplývajúcimi z nástrojov medzinárodného práva, ako aj z príslušnej judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva“; [16] „nariadenie rešpektuje základné práva a dodržiava zásady, ktoré sú uznané najmä v [Charte]. Toto nariadenie sa usiluje najmä zabezpečiť úplné dodržiavanie práva na azyl zaručeného článkom 18 Charty, ako aj práv uznaných podľa jej článkov 1, 4, 7, 24 a 47…“ [17].

12. Článok 2 obsahuje tieto vymedzenia pojmov:

„a) ‚štátny príslušník tretej krajiny‘ je akákoľvek osoba, ktorá nie je občanom Únie v zmysle článku 20 ods. 1 ZFEÚ, a ktorá nie je štátnym príslušníkom štátu, ktorý sa zúčastňuje na tomto nariadení na základe dohody s Európskou úniou;

b) ‚žiadosť o medzinárodnú ochranu‘ je žiadosť o medzinárodnú ochranu v zmysle článku 2 písm. h) smernice [o oprávnení];

c) ‚žiadateľ‘ je štátny príslušník tretej krajiny alebo osoba bez štátnej príslušnosti, ktorí podali žiadosť o medzinárodnú ochranu, v súvislosti s ktorou ešte nebolo prijaté konečné rozhodnutie;

d) ‚posúdenie žiadosti o medzinárodnú ochranu‘ je akékoľvek posúdenie žiadosti o medzinárodnú ochranu, alebo rozhodnutie alebo rozsudok o žiadosti o medzinárodnú ochranu uskutočnené alebo prijaté príslušnými orgánmi v súlade so [smernicou o konaniach] a [smernicou o oprávnení], s výnimkou postupov na určenie zodpovedného členského štátu podľa tohto nariadenia;

…

m) ‚vízum‘ je povolenie alebo rozhodnutie členského štátu, ktoré sa vyžaduje pre tranzit alebo vstup s cieľom zamýšľaného pobytu v členskom štáte alebo v niekoľkých členských štátoch…“.

13. Článok 3 stanovuje:

„1. Členské štáty posúdia každú žiadosť o medzinárodnú ochranu, ktorú podá štátny príslušník tretej krajiny alebo osoba bez štátnej príslušnosti na území ktoréhokoľvek z nich, ako aj na hranici alebo v tranzitnom priestore. Žiadosť posúdi jeden členský štát, a to ten, ktorý je podľa kritérií stanovených v kapitole III označený ako zodpovedný.

2. Keď nie je možné určiť žiaden zodpovedný členský štát na základe kritérií uvedených v tomto nariadení, je za jej posúdenie zodpovedný prvý členský štát, v ktorom bola žiadosť o medzinárodnú ochranu podaná.

15 — Odôvodnenie 19.

16 — Odôvodnenie 32.

17 — Odôvodnenie 39.

Ak nie je možné odovzdanie žiadateľa do členského štátu, ktorý je primárne určený za zodpovedný, pretože sa zo závažných dôvodov možno domnievať, že v konaní o azyle a podmienkach prijímania žiadateľov existujú v danom členskom štáte systémové chyby, na základe ktorých hrozí žiadateľom neľudské alebo ponižujúce zaobchádzanie v zmysle článku 4 [Charty], členský štát uskutočňujúci proces určovania zodpovedného členského štátu pokračuje v posudzovaní kritérií stanovených v kapitole III s cieľom zistiť, či iný členský štát nemôže byť určený ako zodpovedný.

Ak nemožno vykonať odovzdanie podľa tohto odseku do žiadneho členského štátu určeného na základe kritérií stanovených v kapitole III alebo do prvého členského štátu, v ktorom bola podaná žiadosť, stane sa zodpovedným členským štátom členský štát, ktorý uskutočňuje proces určovania zodpovedného členského štátu.

…“

14. Článok 4 má názov „Právo na informácie“. Na základe článku 4 ods. 1 písm. d) musia členské štáty informovať žiadateľov o ich práve napadnúť rozhodnutie o odovzdaní, a prípadne o možnosti požiadať o odloženie odovzdania.

15. Článok 5 ods. 1 zavádza právo na osobný pohovor na uľahčenie procesu určovania zodpovedného členského štátu a požaduje, aby členský štát uskutočnil takýto osobný pohovor so žiadateľom. Od osobného pohovoru možno upustiť, okrem iného, ak „potom ako sa mu poskytli informácie uvedené v článku 4, žiadateľ už iným spôsobom poskytol informácie dôležité pre určenie zodpovedného členského štátu. Členský štát, ktorý upustí od osobného pohovoru, umožní žiadateľovi predložiť všetky ďalšie informácie potrebné na riadne určenie zodpovedného členského štátu pred prijatím rozhodnutia o odovzdaní žiadateľa zodpovednému členskému štátu podľa článku 26 ods. 1“ [18]. Osobný pohovor sa uskutoční včas, vždy však pred prijatím rozhodnutia o odovzdaní žiadateľa do zodpovedného členského štátu. [19]

16. Kapitola III má názov „Kritériá na určenie zodpovedného členského štátu“. Hierarchia kritérií je vymedzená v článku 7, ktorý stanovuje:

„1. Kritériá na určenie zodpovedného členského štátu sa použijú v takom poradí, v akom sú stanovené v tejto kapitole.

2. Členský štát zodpovedný podľa kritérií stanovených v tejto kapitole sa určí na základe situácie existujúcej vtedy, keď žiadateľ po prvýkrát podal svoju žiadosť o medzinárodnú ochranu v členskom štáte.

3. Na účely uplatnenia kritérií uvedených v článkoch 8, 10 a 16 zohľadnia členské štáty všetky dostupné dôkazy týkajúce sa prítomnosti rodinných príslušníkov, príbuzných alebo iných osôb blízkych rodine žiadateľa na území členského štátu, pokiaľ sa takéto dôkazy predložia predtým, než iný členský štát akceptuje dožiadanie o prevzatie alebo prijatie dotknutej osoby späť podľa článku 22 alebo 25 a pokiaľ predchádzajúce žiadosti žiadateľa o medzinárodnú ochranu ešte neboli predmetom prvého rozhodnutia vo veci samej.“

18 — Článok 5 ods. 2 písm. b).

19 — Článok 5 ods. 3.

17. Na vrchole hierarchie kritérií sú rodinné otázky. Ak je žiadateľom maloletá osoba bez sprievodu, zodpovedným členským štátom je ten, v ktorom sa oprávnene zdržiava rodinný príslušník alebo súrodenec maloletej osoby bez sprievodu. [20] Pre dospelých žiadateľov je zodpovedný ten členský štát, v ktorom sa oprávnene zdržiavajú rodinní príslušníci. [21] Ak sa neuplatní žiadna z týchto dvoch kritérií, zodpovednosť sa prideľuje určením prvého členského štátu, v ktorom žiadateľ vstúpil do Európskej únie.

18. Nasledujúce ustanovenia článku 12 sú relevantné:

„1. Ak je žiadateľ držiteľom platného povolenia na pobyt, je za posúdenie žiadosti o medzinárodnú ochranu zodpovedný ten členský štát, ktorý vydal toto povolenie.

2. Ak je žiadateľ držiteľom platného víza, je za posúdenie žiadosti o medzinárodnú ochranu zodpovedný ten členský štát, ktorý vydal toto vízum, pokiaľ nebolo toto vízum vydané v mene iného členského štátu na základe dohody o zastúpení podľa článku 8 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 810/2009 z 13. júla 2009, ktorým sa ustanovuje vízový kódex Spoločenstva. [22] V takomto prípade je za posúdenie žiadosti o medzinárodnú ochranu zodpovedný zastúpený členský štát.

…

4. Ak je žiadateľ držiteľom iba jedného alebo niekoľkých povolení na pobyt, ktorých platnosť sa skončila pred menej ako dvoma rokmi, alebo jedného alebo niekoľkých víz, ktorých platnosť sa skončila pred menej ako šiestimi mesiacmi a ktoré mu skutočne umožnili vstup na územie členského štátu, uplatňujú sa odseky 1, 2 a 3 dovtedy, kým žiadateľ neopustí územia členských štátov.

Ak je žiadateľ držiteľom jedného alebo niekoľkých povolení na pobyt, ktorých platnosť sa skončila pred viac ako dvoma rokmi, alebo jedného alebo niekoľkých víz, ktorých platnosť sa skončila pred viac ako šiestimi mesiacmi a ktoré mu skutočne umožnili vstup na územie členského štátu, a ak neopustil územia členských štátov, je zodpovedný ten členský štát, v ktorom je podaná žiadosť o medzinárodnú ochranu.

5. Skutočnosť, že povolenie na pobyt alebo vízum boli vydané na základe falošnej alebo predstieranej totožnosti alebo po predložení sfalšovaných, falošných alebo neplatných dokladov, nebráni tomu, aby bola zodpovednosť pridelená členskému štátu, ktorý ho vydal. Členský štát vydávajúci povolenie na pobyt alebo vízum však nie je zodpovedný, ak môže dokázať, že podvod bol spáchaný po tom, ako bolo vydané toto povolenie alebo vízum.“

19. Podľa článku 17 ods. 1 a odchylne od článku 3 ods. 1: „… môže každý členský štát rozhodnúť, že posúdi žiadosť o medzinárodnú ochranu, ktorú mu podal štátny príslušník tretej krajiny alebo osoba bez štátnej príslušnosti, dokonca aj keď mu podľa kritérií stanovených v tomto nariadení neprislúcha zodpovednosť za takéto posúdenie“ [23].

20 — Článok 8 ods. 1. Rozhodnutia sa musia vydávať v najlepšom záujme dieťaťa (pozri ďalej článok 6 ods. 1).

21 — Články 9, 10 a 11. Pozri ďalej článok 16 týkajúci sa vlastného uváženia členských štátov, pokiaľ ide o otázku, či prijať zodpovednosť za žiadateľov o azyl, ktorí sú závislí od iných rodinných príslušníkov.

22 — Ú. v. EÚ L 243, 2009, s. 1.

23 — Ak sa členský štát rozhodne posúdiť žiadosť podľa článku 17 ods. 1, stane sa zodpovedným členským štátom. Toto ustanovenie je v skratke známe ako „ustanovenie o zvrchovanosti“.

20. Článok 18 zakotvuje povinnosti zodpovedného členského štátu. Tieto povinnosti zahŕňajú prijatie žiadateľa späť za okolností, keď: a) je jeho žiadosť v procese posudzovania a podá žiadosť v inom členskom štáte alebo sa nachádza na území iného členského štátu bez povolenia na pobyt; [24] b) vezme posudzovanú svoju žiadosť späť a podá žiadosť v inom členskom štáte; [25] c) bola jeho žiadosť zamietnutá a podá žiadosť v inom členskom štáte alebo sa nachádza na území iného členského štátu bez povolenia na pobyt [26]. V týchto prípadoch musí zodpovedný členský štát posúdiť alebo ukončiť posúdenie žiadosti o medzinárodnú ochranu. [27]

21. Proces prijatia žiadateľa o azyl späť sa riadi ustanoveniami kapitoly VI. Proces určovania zodpovedného členského štátu sa musí začať čo najskôr. [28] Ak členský štát, ktorému bola podaná žiadosť o medzinárodnú ochranu, považuje iný členský štát za zodpovedný za posúdenie tejto žiadosti, môže čo najrýchlejšie a v každom prípade do troch mesiacov odo dňa podania žiadosti dožiadať tento iný členský štát, aby prevzal žiadateľa. [29] Dožiadaný členský štát musí vykonať potrebné kontroly a vydať rozhodnutie o dožiadaní o prevzatie žiadateľa do dvoch mesiacov odo dňa doručenia dožiadania. [30] V postupe na určenie zodpovedného členského štátu sa použijú dôkazné prostriedky a indície. [31] Príslušné dôkazné prostriedky a indície sa uvádzajú vo vykonávajúcom nariadení. [32]

22. Článok 26 stanovuje:

„1. Keď dožiadaný členský štát akceptuje, že má prevziať alebo prijať späť žiadateľa alebo inú osobu uvedenú v článku 18 ods. 1 písm. c) alebo d), žiadajúci členský štát oznámi dotknutej osobe rozhodnutie o jej odovzdaní do zodpovedného členského štátu a v príslušných prípadoch aj rozhodnutie neposudzovať jej žiadosť o medzinárodnú ochranu. Ak dotknutú osobu zastupuje právny zástupca alebo iný poradca, môže členský štát rozhodnúť, že rozhodnutie oznámi tomuto právnemu zástupcovi alebo poradcovi a nie dotknutej osobe, a prípadne ju o rozhodnutí upovedomí.

2. V rozhodnutí uvedenom v odseku 1 sa uvedú informácie o dostupných opravných prostriedkoch vrátane prípadného práva požiadať o odkladný účinok a o lehotách, v ktorých sa tieto prostriedky uplatňujú a na uskutočnenie odovzdania, a ak to je potrebné, uvedú sa informácie o mieste a čase, kedy sa má dotknutá osoba dostaviť, ak cestuje do zodpovedného členského štátu vlastnými prostriedkami.“ [33]

23. Článok 27 stanovuje:

„1. Žiadateľ alebo iná osoba uvedená v článku 18 ods. 1 písm. c) alebo d) má právo na účinný opravný prostriedok vo forme odvolania proti rozhodnutiu o odovzdaní alebo vo forme vecného alebo právneho preskúmania tohto rozhodnutia, a to na súde.

2. Členské štáty stanovia primeranú lehotu, v rámci ktorej môže dotknutá osoba uplatniť svoje právo na účinný opravný prostriedok podľa odseku 1.“

24 — Článok 18 ods. 1 písm. b).

25 — Článok 18 ods. 1 písm. c).

26 — Článok 18 ods. 1 písm. d). Článok 18 ods. 1 písm. b) až d) sa musia vykladať v spojení s článkami 23, 24, 25 a 29.

27 — Článok 18 ods. 2.

28 — Článok 20 ods. 1.

29 — Článok 21 ods. 1.

30 — Článok 22 ods. 1.

31 — Článok 22 ods. 2.

32 — Článok 22 ods. 3.

33 — Francúzska verzia článku 26 ods. 1 nariadenia Dublin III stanovuje: „Lorsque l'État membre requis accepte la prise en charge ou la reprise en charge d'un demandeur ou d'une autre personne visée à l'article 18, paragraphe 1, point c) ou d), l'État membre requérant notifie à la personne concernée la décision de le transférer vers l'État membre responsable et, le cas échéant, la décision de ne pas examiner sa demande de protection internationale. …“ Zdá sa mi, že v porovnaní s anglickou verziou jasnejšie naznačuje, že členský štát môže do jedného rozhodnutia zlúčiť samotné rozhodnutie o odovzdaní a (súbežné) rozhodnutie o tom, že nebude posudzovať žiadosť žiadateľa o medzinárodnú ochranu.

24. Ak žiadateľ podá odvolanie proti rozhodnutiu o odovzdaní alebo navrhne jeho preskúmanie podľa článku 27 ods. 3, členské štáty podliehajú viacerým povinnostiam týkajúcim sa zaručenia práv dotknutej osoby. Ide o tieto povinnosti: a) stanoviť právo zotrvať na území daného členského štátu až do prijatia rozhodnutia vo veci odvolania alebo preskúmania [34] a b) zabezpečiť, aby mal žiadateľ prístup k právnej pomoci a aby sa mu poskytla bezplatná právna pomoc, ak o to požiada a ak dotknutá osoba nie je schopná hradiť s tým spojené náklady. Platí však, že „bez toho, aby svojvoľne obmedzovali prístup k právnej pomoci, môžu členské štáty stanoviť, že bezplatná právna pomoc a zastupovanie sa neprizná v prípadoch, keď sa príslušný orgán alebo súd domnieva, že odvolanie alebo preskúmanie nemá reálnu šancu na úspech“ [35].

25. Článok 37 stanovuje, že ak členské štáty nemôžu vyriešiť spor o akejkoľvek záležitosti, ktorá sa týka uplatňovania tohto nariadenia, môžu použiť zmierovací postup.

Skutkový stav, konanie a prejudiciálne otázky

26. Dňa 4. marca 2014 pán Ghezelbash, iránsky štátny príslušník, požiadal o azyl v Holandsku. Holandské orgány sa obrátili na vízový informačný systém Únie [36] a zistili, že 17. decembra 2013 mu francúzske úrady udelili vízum, ktoré bolo platné až do 11. januára 2014. Dňa 7. marca 2014 holandské orgány potom požiadali francúzske orgány, aby sa zaoberali jeho žiadosťou o azyl. Francúzske orgány 5. mája 2014 súhlasili s ich požiadavkou. Vzhľadom na to holandské orgány 21. mája 2014 žiadosť pána Ghezelbasha zamietli a zároveň vydali rozhodnutie o jeho odovzdaní do Francúzska. Pán Ghezelbash sa proti tomuto rozhodnutiu odvolal 22. mája 2014 a požiadal o predbežné opatrenie.

27. Pán Ghezelbash potvrdil, že víza vydané francúzskymi orgánmi využil 18. decembra 2013. Tvrdí však, že do Iránu sa vrátil po tom, čo v Paríži strávil len jednu noc. Ako novinár cestoval do Paríža pracovne s cieľom priniesť správu o turnaji v stolnom futbale. Do Iránu sa vrátil 19. decembra 2013, pretože Irán sa na poslednú chvíľu rozhodol odstúpiť z turnaja.

28. Pán Ghezelbash nemal problémy vo svojom domovskom štáte do 15. februára 2014. Irán opustil 20. februára 2014 a cestoval cez Turecko do Holandska, kam prišiel 1. marca 2014. Jeho cestovný pas s príslušnými vstupnými a výstupnými pečiatkami francúzskych orgánov z decembra 2013 bol zadržaný Sepah-e Pasdaran-e Enqelab-e Eslami (islamské revolučné gardy); a o svojich cestách neviedol ďalšie záznamy, pretože to v tom čase už nebolo potrebné. Má však k dispozícii iné dokumenty, ktoré poskytujú dôkaz na podporu jeho verzie udalostí. Tieto dokumenty zahŕňajú vyhlásenie od jeho zamestnávateľa, lekárske potvrdenie a podpísanú zmluvu o predaji nehnuteľného majetku. Pán Ghezelbash uvádza, že zmluva o predaji bola vypracovaná 10. januára 2014 v čase, keď sa zdržiaval v Iráne, že musel byť osobne prítomný na účely uzavretia zmluvy a že ju skutočne podpísal. Všetky tieto dokumenty (ďalej len „indície“) boli predložené holandským orgánom 28. mája 2014, *po tom*, čo im francúzske náprotivky oznámili svoj súhlas prevziať zodpovednosť za posúdenie žiadosti pána Ghezelbasha o azyl.

29. Pán Ghezelbash tvrdí, že jeho žiadosť treba preskúmať v rámci predĺženého konania o žiadostiach o azyl [37], aby mohol predložiť originálne doklady a aby sa holandským orgánom umožnilo ich preskúmať. Nežiadal o azyl vo Francúzsku a francúzske orgány v žiadnom časovom okamihu neboli zodpovedné za túto jeho žiadosť.

34 — Článok 27 ods. 3 písm. a) a b).

35 — Článok 27 ods. 5 a 6.

36 — Rozhodnutie Rady 2004/512/ES z 8. júna 2004, ktorým sa vytvára vízový informačný systém (VIS) (Ú. v. EÚ L 213, 2004, s. 5), najmä článok 1.

37 — Informačný list predložený Holandskom uvádza, že príslušný vnútroštátny orgán za bežných okolností posudzuje, či žiadateľ spĺňa podmienky na povolenie na azylový pobyt v rámci „všeobecného azylového konania“. Ak však potrebujú príslušné orgány na preskúmanie žiadosti viac času, môže sa uplatniť „predĺžené azylové konanie“.

30. Holandské orgány sa domnievajú, že podľa článku 12 ods. 4 nariadenia Dublin III sú za posúdenie žiadosti pána Ghezelbasha o azyl z nasledujúcich dôvodov zodpovedné francúzske orgány. Po prvé, 17. decembra 2013 udelili pánovi Ghezelbashovi vízum. Po druhé, Francúzsko súhlasilo, že prevezme zodpovednosť za posúdenie jeho žiadosti. Po tretie, tento súhlas možno spochybniť len na základe obmedzených dôvodov uvedených v článku 7 ods. 3 nariadenia Dublin III (konkrétne prítomnosť rodinných príslušníkov alebo iných príbuzných na území konkrétneho členského štátu) a táto okolnosť tu nie je relevantná. Po štvrté, pán Ghezelbash nepreukázal, že opustil územie členských štátov ani že následne cestoval z Iránu do Holandska (cez Turecko). Indície, ktoré predložil, jeho tvrdenia presvedčivo nepreukazujú. Po piate, holandské orgány neboli povinné odovzdať tieto informácie svojim francúzskym náprotivkom, pretože pán Ghezelbash výslovne netvrdil, že povinnosti Francúzska podľa článku 19 ods. 2 nariadenia Dublin III zanikli. [38]

31. Vnútroštátny súd zastáva názor, že holandské orgány konali predčasne, keď požiadali, aby Francúzsko prevzalo zodpovednosť za pána Ghezelbasha. Holandské orgány konali v rozpore s článkom 21 nariadenia Dublin III, keď svojim francúzskym náprotivkom nepostúpili indície predložené pánom Ghezelbashom na podporu jeho tvrdenia, že po svojom pobyte vo Francúzsku sa vrátil do Iránu. Na účely dodržania článku 22 tohto nariadenia mali mať aj francúzske orgány možnosť vziať do úvahy tieto indície pri určovaní, či bolo Francúzsko zodpovedné za posúdenie žiadosti pána Ghezelbash o azyl. Tieto informácie sú totiž pri tomto posúdení mimoriadne dôležité.

32. Vnútroštátny súd uvádza, že niektoré podklady poskytnuté pánom Ghezelbashom boli rozporuplné, a že teda nebol schopný podložiť domnienku, že opustil územie členských štátov. Iné dokumenty, ktoré predložil (najmä potvrdenie lekára a zmluva o predaji), však boli skutočne indíciami, ktoré na prvý pohľad naznačujú, že sa po svojej údajnej krátkej návšteve Francúzska vrátil do Iránu.

33. Vnútroštátny súd tomu rozumie tak, že Súdny dvor vo veci Abdullahi rozhodol, že žiadateľ o azyl, ktorý podal odvolanie proti rozhodnutiu o neposúdení jeho žiadosti, nemôže napadnúť uplatnenie kritérií kapitoly III na určenie zodpovedného členského štátu, ak dožiadaný členský štát súhlasil so žiadosťou, aby ho prijal späť. Použitie týchto kritérií sa týka iba medzištátneho vzťahu medzi dožiadaným a žiadajúcim členským štátom.

34. Vzhľadom na zmeny zavedené nariadením Dublin III, ktoré posilňujú právnu ochranu žiadateľov o azyl, by však vnútroštátny súd rád vedel, či zmenené kritériá kapitoly III teraz predstavujú dôvod na odvolanie proti rozhodnutiu o odovzdaní v zmysle článku 27 ods. 1 tohto nariadenia.

35. V dôsledku toho sa vnútroštátny súd pýta:

„1. Akú pôsobnosť má článok 27 [nariadenia Dublin III], eventuálne [v rámci výkladu] v spojení s odôvodnením 19 tohto nariadenia?

Má podľa tohto článku žiadateľ o azyl právo podať (účinný) opravný prostriedok proti uplatneniu kritérií na určenie zodpovedného štátu, uvedených v kapitole III [nariadenia Dublin III], v prípade, o aký ide vo veci samej, v ktorom je cudzinec až po prijatí dožiadania o uznanie zodpovednosti za azylové konanie oboznámený s týmto dožiadaním, a predloží dôkazy po prijatí dožiadania, ktoré by mohli viesť k záveru, že zodpovedný za posúdenie žiadosti o azyl nie je dožiadaný členský štát, ale žiadajúci členský štát, a následne žiadajúci členský štát tieto podklady ani nepreskúma, ani nepredloží dožiadanému členskému štátu?

2. V prípade, že sa cudzinec v situácii, keď dožiadaný členský štát vyhovel dožiadaniu o prevzatie, nemôže dovolávať chybného uplatnenia kritérií na určenie zodpovedného členského štátu ani podľa [nariadenia Dublin III], ani podľa [nariadenia Dublin II], je správny názor žalovaného, že výnimka

38 — Toto ustanovenie som podrobila skúmaniu v mojich návrhoch vo veci Karim.

z tejto zásady je možná len v situáciách s rodinným aspektom podľa článku 7 [nariadenia Dublin III], alebo sú možné aj iné osobitné skutočnosti a okolnosti, na základe ktorých sa cudzinec môže dovolávať chybného uplatnenia kritérií na určenie zodpovedného členského štátu?

3. Ak odpoveď na druhú otázku znie, že popri situáciách s aspektom rodiny aj iné okolnosti môžu viesť k tomu, že sa cudzinec môže dovolávať chybného uplatnenia kritérií na určenie zodpovedného členského štátu, môžu skutočnosti a okolnosti uvedené v [bodoch 31 až 33 vyššie] [39] predstavovať takéto mimoriadne skutočnosti a okolnosti?“

36. Písomné pripomienky predložili pán Ghezelbash, Česká republika, Francúzsko, Holandsko a Európska komisia. Na pojednávaní 15. decembra 2015 predniesli títo účastníci konania, s výnimkou českej vlády, ústne vyjadrenia.

Posúdenie

Úvodné úvahy

37. SEAS sa opiera o predpoklad, že všetky zúčastnené štáty rešpektujú základné práva vrátane práv majúcich svoj základ v Ženevskom dohovore a EDĽP a že členské štáty môžu a mali by mať vzájomnú dôveru v úroveň ochrany, ktorú zaručujú. Nariadenie Dublin III bolo prijaté vzhľadom na túto zásadu vzájomnej dôvery na účely racionalizácie posudzovania žiadostí o azyl a zabránenia zahlteniu systému vyplývajúcemu z povinnosti štátnych orgánov zaoberať sa niekoľkonásobnými žiadosťami o azyl podanými tým istým žiadateľom, zvýšenia právnej istoty, pokiaľ ide o určenie štátu zodpovedného za posúdenie žiadosti o azyl, a týmto spôsobom zabrániť javu nazývanému forum shopping. Z praktického hľadiska je teda hlavným cieľom dublinského systému zrýchliť posudzovanie žiadostí tak v záujme žiadateľov o azyl, ako aj zúčastnených štátov. [40]

38. Je nesporné, že žiadosť pána Ghezelbasha o azyl patrí do pôsobnosti nariadenia Dublin III. To znamená, že kritériá na určenie členského štátu zodpovedného za posúdenie jeho žiadosti sú stanovené v kapitole III tohto nariadenia. [41]

39. V prípade, že má žiadateľ o azyl väzbu s dvoma alebo viacerými členskými štátmi, predmetné určenie je v prvom rade otázkou medzištátneho procesu. [42] V dôsledku toho nie je znakom tohto procesu zohľadňovať individuálne preferencie a želania. [43] V rámci legislatívneho systému daného nariadenia však existuje viacero výnimiek z tohto všeobecného pravidla.

40. Po prvé, pri uplatnení kritérií kapitoly III musia členské štáty zohľadňovať prítomnosť rodinných príslušníkov žiadateľa na území Únie (ak je to relevantné) skôr, než iný členský štát akceptuje dožiadanie o prevzatie alebo prijatie žiadateľa späť. [44]

39 — Vnútroštátny súd uvádza vo svojej tretej otázke krížový odkaz na bod 12 svojho návrhu na začatie prejudiciálneho konania.

40 — Rozsudok NS a i. (C-411/10 a C-493/10, EU:C:2011:865, body 78 a 79).

41 — Články 1 a 3.

42 — Pozri napríklad rozsudok Puid (C-4/11, EU:C:2013:740, body 27 až 29).

43 — Pozri napríklad rozsudok Puid (C-4/11, EU:C:2013:740, body 32 až 34).

44 — Článok 7 ods. 3. Pozri ďalej článok 8 týkajúci sa maloletých osôb a článok 9 až 11 vo vzťahu k rodinným príslušníkom.

41. Po druhé, za okolností, keď nemožno odovzdať žiadateľa do členského štátu, pretože sa zo závažných dôvodov možno domnievať, že v konaní o azyle a podmienkach prijímania žiadateľov existujú v danom členskom štáte systémové chyby, na základe ktorých hrozí žiadateľom neľudské alebo ponižujúce zaobchádzanie v zmysle článku 4 Charty, členský štát uskutočňujúci proces určovania zodpovedného členského štátu musí posúdiť, či možno iný členský štát určiť ako zodpovedný v zmysle kritérií kapitoly III. [45]

42. Po tretie, každý členský štát si v súlade s tzv. ustanovením o zvrchovanosti ponecháva priestor na vlastné uváženie, aby sa mohol rozhodnúť, či posúdi žiadosť, a to aj v prípadoch, keď nemá povinnosť tak urobiť v zmysle kritérií kapitoly III. Okrem toho môže členský štát požiadať iný členský štát o prevzatie žiadateľa s cieľom zlúčiť akékoľvek osoby blízke rodine z humanitárnych dôvodov, a to aj keď tento iný členský štát nie je zodpovedný podľa kritérií stanovených v článkoch 8 až 11 a 16. V takýchto prípadoch musia dotknuté osoby svoj súhlas vyjadriť písomne. [46]

43. Tieto výnimky naznačujú, že systém nariadenia Dublin III poskytuje určitý priestor na zohľadnenie konkrétnej situácie jednotlivého žiadateľa a názoru, pokiaľ ide o štát, ktorý by mal posudzovať jeho žiadosti o azyl. V súvislosti s tým sa nezdá, že by sa niektorá z nich vzťahovala na pána Ghezelbasha, a nič v návrhu na začatie prejudiciálneho konania nenaznačuje, že sa snaží dovolať sa niektorej z nich.

Prvá otázka

44. Široká otázka položená vnútroštátnym súdom v rámci prvej otázky sa týka výkladu a rozsahu pôsobnosti článku 27 ods. 1 v spojení s odôvodnením 19 nariadenia Dublin III. Má žiadateľ o azyl právo na odvolanie proti spôsobu, akým členský štát uplatnil kritériá kapitoly III, alebo na preskúmanie tohto spôsobu? V rámci prvej otázky kladie vnútroštátny súd aj konkrétnejšiu otázku týkajúcu sa okolností prípadu pána Ghezelbasha. Touto podotázkou sa budem zaoberať v bodoch 85 až 90 nižšie.

45. Podľa pána Ghezelbasha a Českej republiky hoci žiadateľ o azyl nemohol – na základe rozsudku Súdneho dvora vo veci Abdullahi – napadnúť spôsob, akým sa uplatnili kritériá kapitoly III, v rámci odvolania podľa článku 19 ods. 2 nariadenia Dublin II, situácia sa v súčasnosti zmenila na základe článku 27 ods. 1 nariadenia Dublin III. Česká republika však zdôrazňuje, že podľa jej názoru nepožíva žiadateľ zovšeobecnené právo vybrať si členský štát, ktorý sa bude zaoberať jeho žiadosťou o azyl.

46. Francúzsko a Komisia takisto odkazujú na vec Abdullahi a tvrdia, že pán Ghezelbash stále nemá právo odvolať sa proti uplatňovaniu kritérií kapitoly III. V zásade nezáleží na tom, ktorý členský štát posúdi jeho žiadosť. Článok 27 ods. 1 sa uplatňuje len v prípadoch, keď nariadenie Dublin III priznáva osobitné hmotné či procesné práva, ktorých sa žiadateľ môže dovolávať, čo zase odráža (požadovanú) ochranu niektorých základných práv. Článok 12 ods. 4 nariadenia, na ktorom sa zakladalo rozhodnutie o odovzdaní, nie je takýmto ustanovením; a pán Ghezelbash sa nedovoláva ochrany iných hmotných či procesných základných práv vyplývajúcich z nariadenia. Francúzska vláda tiež tvrdí, že odvolanie podľa článku 27 ods. 1 nariadenia môže smerovať iba proti rozhodnutiu o odovzdaní a nie proti súhlasu dožiadaného členského štátu (v tomto prípade Francúzska) s posúdením žiadosti o medzinárodnú ochranu.

45 — Pozri druhý pododsek článku 3 ods. 2.

46 — Článok 17 ods. 2.

47. Holandská vláda sa domnieva, že na základe rozsudku Abdullahi nemôže žiadateľ o azyl napadnúť uplatňovanie kritérií kapitoly III ani spôsob, akým príslušný členský štát dospel k rozhodnutiu, a to ani v prípade, že žiadateľ tvrdí, že je dotknuté jedno zo základných práv zaručených Chartou, ktoré je v tomto nariadení výslovne uvedené. Prípadný iný výklad by spôsobil prieťahy pri určovaní členského štátu zodpovedného za posúdenie danej žiadosti o azyl. To by bolo v rozpore s cieľmi nariadenia Dublin III.

Rozsudok Abdullahi

48. Pani Abdullahi bola somálskou štátnou príslušníčkou, ktorá po ceste zo Sýrie cez Turecko vstúpila najprv do Grécka. Ďalej cestovala cez Macedónsko, Srbsko a Maďarsko. Následne prekročila hranicu do Rakúska, kde požiadala o azyl. Všetky hranice prekročila nelegálne. Rakúske orgány uplatnili kritériá v nariadení Dublin II, ktoré boli rovnocenné s kritériami kapitoly III, a dospeli k záveru, že Maďarsko bolo zodpovedným členským štátom. Maďarské orgány súhlasili s posúdením jej žiadosti. Pani Abdullahi sa však snažila argumentovať, že za zodpovedný štát by sa malo považovať Grécko, keďže tam prvýkrát vstúpila na územie Únie. V tom čase bol návrat žiadateľov o azyl do Grécka pozastavený. Táto okolnosť by jej preto umožňovala, aby sa domáhala posúdenia svojej žiadosti v Rakúsku.

49. Podľa môjho názoru by sa rozsudok Abdullahi nemal jednoducho prebrať na účely určenia rozsahu práva na preskúmanie, a to z dvoch dôvodov.

50. Po prvé, vec Abdullahi sa týkala veľmi špecifického (a veľmi komplikovaného) skutkového stavu, ktorý zahŕňal viaceré nelegálne prekročenia hraníc, čo viedlo k vzniku situácie, v ktorej mal žiadateľ o azyl (potenciálne) väzbu na nie dva, ale tri členské štáty. Už len na tomto základe je prejednávaná vec zjavne veľmi odlišná, a teda rozlíšiteľná.

51. Neexistuje žiadny náznak, že by 17. decembra 2013 pán Ghezelbash vstúpil do Francúzska nelegálne.[47] Mal víza, vstúpil, ale žiadosť o azyl tam nepodal. Okrem toho nebolo ani ustálené, že by pred podaním svojej žiadosť o azyl prešiel na ceste do Holandska cez Francúzsko.

52. Na rozdiel od pani Abdullahi pán Ghezelbash netvrdí, že podľa kritérií kapitoly III zodpovedným členským štátom nie je Francúzsko, ale iný štát, ktorý nemôže posúdiť jeho žiadosť o azyl z dôvodu systémových nedostatkov a možného porušenia jeho práv podľa článku 4 Charty, v dôsledku čoho treba jeho žiadosť preskúmať tam, kde ju podal. Pán Ghezelbash tvrdí, že Holandsko je štátom, v ktorom podal svoju prvú žiadosť o udelenie medzinárodnej ochrany (článok 7 ods. 2), a že článok 12 ods. 4 sa neuplatní, pretože (ako tvrdí) 18. decembra 2013 opustil územie Únie, vrátil sa do svojho domovského štátu a následne cestoval do Holandska z Iránu cez Turecko. Rozumiem tomu tak, že sa z tohto dôvodu usiluje o súdne preskúmanie otázky, či príslušné orgány správne uplatnili kritériá prvého odseku článku 12 ods. 4 nariadenia Dublin III.

53. Po druhé, znenie článku 27 ods. 1 nariadenia Dublin III, ktorého výklad sa teraz požaduje od Súdneho dvora, sa významne líši od znenia článku 19 ods. 2 nariadenia Dublin II, o ktorom Súdny dvor rozhodol vo veci Abdullahi. Odôvodnenie rozsudku Abdullahi sa preto podľa môjho názoru nemôže jednoducho uplatniť automaticky aj na ustanovenie, ktoré je jeho nástupcom.

47 — Prípad pána Ghezelbasha spočíva v tom, že v danom čase nemal potrebu žiadať o azyl (pozri body 28 a 29 týchto návrhov). Určenie, či prípad pána Ghezelbasha je dostatočne podopretý dôkazmi, je záležitosťou príslušného vnútroštátneho orgánu a podlieha preskúmaniu zo strany vnútroštátneho súdu, ktorý ako jediný môže preskúmať skutkové okolnosti.

Článok 27 nariadenia Dublin III

54. V nasledujúcom texte najprv preskúmam kontext a znenie článku 27 ods. 1 nariadenia Dublin III vzhľadom na odôvodnenia, ktoré vymedzili, čo by malo byť cieľom tohto ustanovenia, a celkové ciele nariadenia. V tomto kontexte potom posúdim tri možnosti výkladu článku 27 ods. 1, ktoré sa Súdnemu dvoru navrhujú.

55. Na úvod poznamenávam, že pred prijatím rozhodnutia o odovzdaní, ktoré môže byť predmetom preskúmania podľa článku 27, musí členský štát, kde sa nachádza žiadateľ o azyl, uplatniť kritériá kapitoly III a posúdiť, či je zodpovedným členským štátom tento štát alebo iný členský štát. V prípade, že druhý štát súhlasí s tým, že je zodpovedným členským štátom, môže prvý členský štát vydať rozhodnutie o odovzdaní. Už v tejto fáze zavádza nariadenie Dublin III procesné záruky (v článku 26 ods. 1 a 2), ktoré neboli súčasťou nariadenia Dublin II. Tieto ustanovenia obsahujú podrobné pravidlá, ktoré požadujú, aby prvý členský štát informoval žiadateľa o rozhodnutí o odovzdaní a poskytol informácie o opravných prostriedkoch, ktoré sú mu dostupné, vrátane práva požiadať, aby sa rozhodnutie o odovzdaní odložilo.

56. Žiadateľ nemôže podať odvolanie alebo návrh na preskúmanie pred tým, ako žiadajúci štát prijme rozhodnutie o odovzdaní. Spochybnenie, ak k nemu dôjde, sa týka rozhodnutia o odovzdaní, nie súhlasu dožiadaného členského štátu, že prevezme zodpovednosť, ako takého. Je to logické, pretože práve rozhodnutie o odovzdaní má priamy vplyv na konkrétneho žiadateľa o azyl.

57. Článok 27 ods. 1 nariadenia Dublin III následne jednoznačným spôsobom vytvára „právo na účinný opravný prostriedok“. Stanovuje sa tiež forma tohto opravného prostriedku: „vo forme odvolania proti rozhodnutiu o odovzdaní alebo vo forme vecného alebo právneho preskúmania tohto rozhodnutia, a to na súde“. Treba poukázať na viacero rozdielov, doplnení a spresnení, ktoré možno nájsť v znení článku 27 ods. 1 v porovnaní s jeho predchodcom, článkom 19 ods. 2 nariadenia Dublin II.

58. Po prvé, právo na odvolanie proti rozhodnutiu o odovzdaní (alebo na jeho preskúmanie) je dostupné všetkým žiadateľom o azyl[48], proti ktorým smeruje rozhodnutie o odovzdaní. Po druhé, právo na odvolanie alebo preskúmanie je vyjadrené kogentne („žiadateľ… má právo…“). Po tretie, odvolanie alebo preskúmanie má pokrývať tak vecné, ako aj právne otázky. Po štvrté, odvolanie alebo preskúmanie má poskytnúť súdny dohľad nad správnym rozhodnutím prijatým príslušnými orgánmi (pretože sa podáva „na súde“). Napokon, členské štáty musia tiež poskytnúť primeranú lehotu, v rámci ktorej môžu žiadatelia uplatniť svoje právo na účinný opravný prostriedok (článok 27 ods. 2).

59. Článok 27 ods. 1 nariadenia Dublin III nespresňuje, aké prvky rozhodovacieho procesu príslušného orgánu, ktorý vyústil do rozhodnutia o odovzdaní, môžu byť predmetom stanoveného odvolania alebo preskúmania. Súdnemu dvoru boli predostreté tri možnosti.

60. *Prvá možnosť* (presadzovaná Holandskom) spočíva zjednodušene v tom, že sa nič nezmenilo. Rovnako ako predtým, aj teraz možno rozhodnutie o odovzdaní napadnúť z jediného reštriktívneho dôvodu uvedeného v rozsudku Abdullahi. Tento dôvod sa medzičasom zakotvil v článku 3 ods. 2 nariadenia Dublin III.[49] Ak teda nie je možné odovzdanie žiadateľa do členského štátu, ktorý je primárne určený za zodpovedný, pretože sa zo závažných dôvodov možno domnievať, že v konaní o azyle a podmienkach prijímania žiadateľov existujú v danom členskom štáte systémové chyby, na

48 — A tiež „iným osobám“, ako sa uvádza v článku 27 ods. 1 nariadenia Dublin III. Tieto osoby zahŕňajú dve kategórie: a) štátneho príslušníka tretej krajiny alebo osobu bez štátnej príslušnosti, ktorí vzali posudzovanú žiadosť späť a podali žiadosť v inom členskom štáte alebo ktorí sa nachádzajú na území iného členského štátu bez povolenia na pobyt [článok 18 ods. 1 písm. c),] a b) štátneho príslušníka tretej krajiny alebo osobu bez štátnej príslušnosti, ktorých žiadosti boli zamietnuté a ktorí podali žiadosť v inom členskom štáte, alebo ktorí sa nachádzajú na území iného členského štátu bez povolenia na pobyt [článok 18 ods. 1 písm. d)].

49 — Článok 3 ods. 2 zakotvuje rozsudok Súdneho dvora NS a i. (C-411/10 a C-493/10, EU:C:2011:865, bod 94). Keďže nariadenie Dublin III (prijaté 26. júna 2013) predchádzalo rozsudku Súdneho dvora Abdullahi (vydanému 10. decembra 2013) o takmer 6 mesiacov, nemožno vychádzať z toho, že bolo uzákonené alebo zakotvené nariadením Dublin III.

základe ktorých hrozí žiadateľom neľudské alebo ponižujúce zaobchádzanie v zmysle článku 4 Charty, členský štát uskutočňujúci proces určovania zodpovedného členského štátu pokračuje v posudzovaní kritérií stanovených v kapitole III s cieľom zistiť, či iný členský štát nemôže byť určený ako zodpovedný.

61. *Druhou možnosťou* (predloženou Francúzskom a Komisiou) je prijať, že článok 27 ods. 1 popri uvedenom dôvode vytvára aj právo na odvolanie alebo preskúmanie v prípadoch, keď nariadenie Dublin III jednotlivým žiadateľom výslovne priznáva práva, ktoré odrážajú hmotnoprávne základné práva chránené Chartou. [50] V prípade (ale iba v prípade), že žiadateľ tvrdí, že rozhodnutie príslušných orgánov porušilo jedno z týchto „zaručených práv“, má tiež právo na odvolanie proti rozhodnutiu o odovzdaní alebo na jeho preskúmanie podľa článku 27 ods. 1.

62. *Treťou možnosťou* (navrhovanou pánom Ghezelbashom) je vykladať článok 27 ods. 1 tak, že priznáva širšie právo na odvolanie alebo preskúmanie, zabezpečujúce súdny dohľad nad tým, ako príslušné orgány uplatňujú príslušnú právnu úpravu (vrátane kritérií kapitoly III) na skutkový stav, ktorý im bol predložený.

63. V prípade absencie znenia, ktoré by naznačovalo správnosť niektorého z týchto možností, sa treba pozrieť na cieľ a kontext nariadenia. [51]

64. Tieto ciele jasne zahŕňajú vytvorenie jasnej a uplatniteľnej metódy na určenie členského štátu zodpovedného za posúdenie žiadosti o azyl, založenej na objektívnych a spravodlivých kritériách tak pre členské štáty, ako aj pre dotknuté osoby. Takáto metóda by mala umožniť najmä rýchle určenie zodpovedného členského štátu, aby bol zaručený efektívny prístup k postupom na udelenie medzinárodnej ochrany a aby nebolo ohrozené rýchle vybavovanie žiadostí o medzinárodnú ochranu. [52] Ďalším deklarovaným cieľom nariadenia Dublin III je však aj zlepšiť právnu ochranu poskytovanú žiadateľom o azyl. [53] Má sa potom posilnená súdna ochrana žiadateľov o azyl, ktorú výslovne vytvára článok 27 ods. 1 nariadenia Dublin III, vykladať zužujúco v záujme zrýchliť vybavovanie žiadostí o azyl?

65. Odôvodnenie 19 nariadenia Dublin III (ktoré je vyjadrené ako hmotnoprávne ustanovenie článku 27 ods. 1) výslovne uvádza, že na účely zaručenia účinnej ochrany práv žiadateľov právne záruky a právo na účinný opravný prostriedok v súvislosti s rozhodnutiami o odovzdaní zahŕňajú „uplatňovanie tohto nariadenia“, ako aj „právnu a faktickú situáciu v členskom štáte, do ktorého sa žiadateľ [možno] odovzdáva“.

66. Druhá časť tejto záruky, zdá sa, označuje to, čo bolo medzičasom zakotvené v článku 3 ods. 2 druhom pododseku nariadenia Dublin III. Prirodzený spôsob, akým vykladať prvú časť záruky, je, že pôsobnosť článku 27 ods. 1 zahŕňa spôsob, akým členské štáty uplatňujú nariadenie Dublin III.

67. Na základe znenia článku 27 ods. 1, dvojitej záruky obsiahnutej v odôvodnení 19 a mojich predchádzajúcich pripomienok k veci Abdullahi [54] sa mi zdá, že o *prvej možnosti* netreba uvažovať a že zostáva voľba medzi *druhou a treťou možnosťou*.

50 — Súdnemu dvoru boli ako príklady takýchto práv predostreté právo na informácie (článok 4), právo na osobný pohovor (článok 5) a právo na zlúčenie rodiny (články 9 až 11). Právny zástupca pána Ghezelbasha na pojednávaní potvrdil, že žiadateľ pred vnútroštátnym súdom netvrdil, že by došlo k porušeniu niektorého z týchto práv.

51 — Rozsudok Petrosian a i. (C-19/08, EU:C:2009:41, bod 34).

52 — Odôvodnenia 4 a 5.

53 — Pozri odôvodnenie 9.

54 — Pozri body 48 až 53 týchto návrhov.

68. Hlavnými dôvodmi predkladanými v prospech *druhej možnosti* sú, že zužujúci výklad je zlučiteľnejší s legislatívnym systémom. Tvrdí sa, že nariadenie Dublin III je medzištátnym opatrením; že keby mal spôsob, akým členské štáty uplatňujú kritériá kapitoly III, podliehať súdnej kontrole podľa článku 27 ods. 1, systém by sa stal neuplatniteľným, pretože by bolo nemožné zabezpečiť rýchle určenie zodpovedného členského štátu; a že na to určené mechanizmy slúžia na odstránenie javu nazývaného „forum shopping“ (to znamená, umožnenie viacerých súčasných alebo po sebe nasledujúcich žiadostí), čomu by sa malo zabrániť.

69. Tieto tvrdenia ma nepresvedčili.

70. Po prvé, opísať nariadenie Dublin III len ako medzištátny nástroj sa mi zdá príliš zjednodušujúce. Hoci určité medzištátne hľadiská zostali nesporne zachované,[55] normotvorca zaviedol a posilnil niektoré hmotnoprávne individuálne práva a procesné záruky. Príkladom spomínaných práv je právo na zlúčenie rodiny v článkoch 9 až 11. Procesné záruky sa prejavujú napríklad v článku 4 (právo žiadateľa na informácie) a článku 5 (právo na osobný pohovor). Obe ustanovenia zdôrazňujú význam informácií, ktoré žiadateľ poskytol v procese určenia zodpovedného členského štátu v rámci systému nariadenia Dublin III. V zmysle druhej možnosti by však mal žiadateľ právo napadnúť rozhodnutie o odovzdaní, keby bol osobný pohovor opomenutý, ale nemal by právo napadnúť rozhodnutie o odovzdaní, ktoré by mohli príslušné orgány prijať zjavne len po nezohľadnení informácií, ktoré žiadateľ poskytol počas tohto osobného pohovoru.

71. Po druhé, zdá sa mi, že v rámci správy systému odvolania alebo preskúmania podľa článku 27 sa členským štátom ponechávajú silné nástroje. Podľa článku 27 ods. 3 sa tak môžu rozhodnúť, či udelia právo zotrvať až do prijatia rozhodnutia vo veci odvolania alebo preskúmania, alebo či sa má odovzdanie odložiť (buď automaticky, alebo na žiadosť žiadateľa). To znamená, že rýchlosť, s akou sa odovzdania uskutočňujú, nie je úplne daná tým, či žiadateľ podá odvolanie alebo žiadosť o preskúmanie – závisí tiež od pravidiel zvolených a zavedených členským štátom. Členské štáty sa môžu podľa druhého odseku článku 27 ods. 6 taktiež rozhodnúť, že obmedzia prístup k právnej pomoci v prípadoch, keď sa príslušný orgán alebo súd domnieva, že odvolanie alebo preskúmanie nemá reálnu šancu na úspech. Celkovo možno povedať, že nariadenie Dublin III zaviedlo ustanovenia, ktorých cieľom je urýchliť a zefektívniť všeobecný postup v porovnaní s jeho predchodcom. Lehoty sa skrátili a zaviedli sa nové termíny.[56] Existencia všetkých týchto mechanizmov naznačuje, že členské štáty môžu konať účinne s cieľom zabrániť, aby sa hladké fungovanie systému Dublin III zahltilo ľahkovážnymi alebo nekalými odvolaniami či preskúmaniami. Okrem toho Súdny dvor v rozsudku Petrosian (pri posudzovaní otázky súdnej ochrany zabezpečenej členskými štátmi, ktorých súdy môžu prerušiť výkon rozhodnutia o odovzdaní podľa článku 19 ods. 2 nariadenia Dublin II) konštatoval, že normotvorca nemal v úmysle obetovať túto ochranu požiadavke rýchlosti pri zaobchádzaní so žiadosťami o azyl.[57]

72. Dodávam, že možnosti, ako napadnúť uplatnenie kritérií kapitoly III, nie sú neobmedzené. Napríklad vo vzťahu k overeniu kritérií týkajúcich sa povolenia na pobyt a víz podľa článku 12 nebude každá námietka patriť do pôsobnosti článku 27 ods. 1. Skutočnosť, že tieto dokumenty mohli byť vydané na základe falošnej alebo predstieranej totožnosti alebo po predložení sfalšovaných, falošných alebo neplatných dokladov, nebráni tomu, aby bola zodpovednosť pridelená vydávajúcemu členskému štátu.[58]

55 — Napríklad zmierovací postup podľa článku 37.

56 — Pozri ustanovenia kapitoly VI nariadenia Dublin III, ktoré sa zaoberajú postupom pri prevzatí a prijatí žiadateľa o azyl späť.

57 — Rozsudok Petrosian a i. (C-19/08, EU:C:2009:41, bod 48).

58 — Pozri článok 12 ods. 5.

73. Za týchto okolností sa mi zdá, že tvrdenie založené na „otvorených bránach“ predložené členskými štátmi, ktoré vystupujú ako vedľajší účastníci konania, preháňajú dôsledky výkladu článku 27 ods. 1 v tom zmysle, že by poskytoval právo na odvolanie alebo preskúmanie zahŕňajúce súdne preskúmanie uplatnenia kritérií kapitoly III.

74. Po tretie, nemyslím si, že je správne stotožňovať podanie návrhu na súd na účely súdneho preskúmania správneho rozhodnutia a jav nazývaný forum shopping. Ako na to nazerám ja, odvolanie podľa článku 27 chráni jednotlivca pred ľahostajnosťou alebo nesprávnym vyhodnotením relevantných skutočností a proti nesprávnemu výkladu a nesprávnemu uplatneniu príslušnej právnej úpravy. V Európskej únii, ktorá je založená na zásade právneho štátu [59], ide určite o legitímny cieľ.

75. Budem sa preto venovať posúdeniu *tretej možnosti*.

76. Už som uviedla, že podľa môjho názoru sa musí článok 27 ods. 1 vykladať prinajmenšom rovnako široko, ako sa navrhovalo v rámci druhej možnosti. V prejednávanej veci sa však pán Ghezelbash nedovoláva porušenia konkrétneho práva priznaného podľa nariadenia Dublin III, akými sú napríklad práva stanovené v článkoch 4 a 5, ani sa nesnaží opierať o ustanovenia týkajúce sa zlúčenia rodiny v článkoch 9 až 11. Chce napadnúť spôsob, akým príslušné orgány uplatnili kritériá kapitoly III, čo viedlo k rozhodnutiu o odovzdaní, ktoré ho v prípade výkonu premiestni z Holandska do Francúzska. Ak – a zdôrazňujem toto slovo – je jeho verzia skutkového stavu, ako to dokladajú indície, správna, podáva vskutku prvú žiadosť o medzinárodnú ochranu v Holandsku a jeho žiadosť by sa pri uplatnení kritérií kapitoly III mala spracovať tam. Ak sa článok 27 ods. 1 nevykladá v súlade s treťou možnosťou, neexistuje žiadny mechanizmus, prostredníctvom ktorého by mohol účinne vyjadriť svoje názory a napadnúť toto rozhodnutie o odovzdaní.

77. Mojím východiskovým bodom analýzy tretej možnosti je, že rozhodnutie o odovzdaní je potenciálne schopné nepriaznivo ovplyvniť záujmy žiadateľa o azyl. Keby to tak nebolo, zavedenie kogentného práva na odvolanie alebo preskúmanie podľa článku 27 ods. 1 nariadenia Dublin III by nemalo veľký zmysel.

78. Mimo kontextu, na ktorý by sa vzťahovala druhá možnosť, môže rozhodnutie o odovzdaní potenciálne nepriaznivo ovplyvniť záujmy žiadateľa o azyl?

79. Predpokladajme, že sa štátny príslušník tretej krajiny, ktorý už je vo svojom domovskom štáte podozrivý ako „študentský politický aktivista“, rozhodne pokračovať v štúdiu v zahraničí. Podujme sa na krátky výmenný pobyt v členskom štáte A, kde ho univerzita bez problémov prijme, ale nie je schopný zabezpečiť si potrebné financie, aby zotrval študovať. Vráti sa do svojho domovského štátu a potom sa s podporou akademickej siete opäť pokúsi o to isté v členskom štáte B, kde sa mu ponúka trojročné postgraduálne štipendium. Spočiatku nemá skutočné dôvody na podanie žiadosti o azyl v členskom štáte B. V každom prípade sa plne venuje svojmu štúdiu, spoznáva nových priateľov a integruje sa v novom prostredí hostiteľského členského štátu. Medzitým sa situácia v jeho domovskom štáte zhoršuje a so svojimi známymi politickými názormi sa z neho stáva *persona non grata*. Po roku svojho postgraduálneho štúdia sa rozhodne v členskom štáte B požiadať o azyl. Príslušné orgány uplatnia kritériá kapitoly III a vzhľadom na zdokumentovanú podstatu jeho krátkeho pobytu v členskom štáte A požiadajú tento členský štát o súhlas s tým, že sa bude zaoberať jeho žiadosťou o azyl, tento súhlas získajú a podľa toho prijmú rozhodnutie o odovzdaní, ktoré zruší jeho študentské vízum a ktoré ho v prípade výkonu premiestni z členského štátu B do členského štátu A. Myslím, že na základe skutočností uvedených v tomto príklade by bolo ťažké dospieť k záveru, že rozhodnutie o odovzdaní nemalo nepriaznivý vplyv na študenta – žiadateľa o azyl.

59 — Pozri napríklad rozsudok van Gend & Loos (26/62, EU:C:1963:1) týkajúci sa ostražitosti jednotlivcov pri ochrane ich práv podľa práva EÚ. Pozri ďalej rozsudok Schrems (C-362/14, EU:C:2015:650, bod 60 a citovanú judikatúru), pokiaľ ide o vládu práva.

80. V tejto súvislosti podotýkam, že predstava, že určenie zodpovedného členského štátu má z hľadiska žiadateľa vždy neutrálny charakter, nie je všeobecným názorom.[60] Bola spochybnená aj Európskym súdom pre ľudské práva (ďalej len „štrasburský súd“);[61] pričom Súdny dvor, samozrejme, uznal, že neexistuje žiadna presvedčivá domnienka, že v členskom štáte, ktorý má za normálnych okolností právomoc posúdiť žiadosť žiadateľa o azyl, budú jeho základné práva dodržané.[62] Aj iné pramene judikatúry tohto Súdneho dvora pri analogickom uplatnení naznačujú, že pri určovaní zodpovedného členského štátu môže byť vhodnejšie vziať do úvahy osobnú situáciu žiadateľa, než nezohľadňovať vplyv na dotknutú osobu.[63]

81. Tento bod možno vyjadriť jednoducho: ak existujú podklady na podporu názoru, že rozhodnutie o odovzdaní sa zakladá na nesprávnom uplatnení kritérií kapitoly III, vedie zásada účinnej ochrany a/alebo práva na obranu k záveru, že žiadateľ by mal mať možnosť napadnúť toto rozhodnutie o odovzdaní podľa článku 27 ods. 1 nariadenia Dublin III?

82. Súdny dvor už rozhodol, pokiaľ ide o smernicu 2004/83, že dodržiavanie práva na obranu predstavuje základnú zásadu práva Únie.[64] Zdá sa mi, že analogicky musí to isté platiť, aj pokiaľ ide o nariadenie Dublin III, ktoré určuje, ktorý členský štát uplatní následníka smernice 2004/83, teda smernicu o oprávnení na konkrétnu žiadosť. Právo na obranu je navyše zakotvené v článku 47 Charty, ktorá zaručuje rešpektovanie práva na obranu, ako aj práva na spravodlivý proces v akomkoľvek súdnom konaní.[65] Ustálená judikatúra Súdneho dvora potvrdzuje význam práva byť vypočutý a jeho veľmi široký rozsah v právnom poriadku Únie, pričom sa konštatuje, že toto právo sa musí uplatňovať v každom konaní, ktoré môže viesť k prijatiu aktu spôsobujúceho ujmu.[66]

83. Právo na účinný prostriedok nápravy podľa článku 47 Charty zodpovedá právam zaručeným článkom 13 EDĽP. Z článku 52 ods. 3 Charty vyplýva, že judikatúra štrasburského súdu je relevantná pre výklad pôsobnosti tohto ustanovenia. Tento súd konštatoval, že na vnútroštátnej úrovni musia byť dostupné prostriedky nápravy, prostredníctvom ktorých sa možno domáhať práv a slobôd, ktoré sa zaručujú. Na vyriešenie podstaty „obhájiteľnej výhrady“ a poskytnutie vhodnej nápravy sa vyžaduje, aby bol stanovený vnútroštátny prostriedok nápravy, pričom tento prostriedok nápravy musí byť účinný po praktickej, ako aj po právnej stránke.[67]

84. Podľa môjho názoru svedčia tieto argumenty v prospech potvrdenia tretej možnosti výkladu článku 27 ods. 1 nariadenia Dublin III.

Povinnosti žiadajúceho členského štátu, pokiaľ ide o informácie, ktoré poskytol žiadateľ o azyl

85. Vnútroštátny súd si rovnako želá vedieť, či by sa malo zaručiť právo na odvolanie alebo preskúmanie podľa článku 27 ods. 1 v prípade, o aký ide vo veci samej, pokiaľ dožiadaný členský štát súhlasí s posúdením žiadosti o azyl, ale žiadateľ predloží dôkazy po tom, čo členský štát oznámil svoj súhlas, a predložené dôkazy naznačujú, že súhlas nemusel byť poskytnutý, keby žiadajúci členský štát preskúmal dokumenty alebo keby podklady odovzdal orgánom dožiadaného členského štátu.[68]

60 — Pozri napríklad MORGADES GIL, S: The discretion of States in the Dublin III system for determining responsibility for examining applications for asylum: What remains of the sovereignty and humanitarian clauses after the interpretations of the ECtHR and CJEU? In: *International Journal of Refugee Law*. 2015, s. 433.

61 — Pozri napríklad rozsudok ESĽP Tarakhel v. Švajčiarsko [GC], č. 29217/12, ESĽP 2014 (výňatky).

62 — Rozsudok NS a i. (C-411/10 a C-493/10, EU:C:2011:865, body 81, 99 a 100).

63 — Pozri napríklad rozsudky K (C-245/11, EU:C:2012:685) a MA a i. (C-648/11, EU:C:2013:367); pozri ďalej rozsudok Cimade a GISTI (C-179/11, EU:C:2012:594).

64 — Pozri rozsudok M.M. (C-277/11, EU:C:2012:744, bod 81).

65 — Pozri rozsudok M.M. (C-277/11, EU:C:2012:744, bod 82), kde Súdny dvor odkazuje aj na právo na riadnu správu vecí verejných, ktoré zaručuje článok 41 Charty.

66 — Pozri rozsudok M.M. (C-277/11, EU:C:2012:744, bod 85).

67 — Pozri rozsudok ESĽP zo 6. júna 2013, Mohammed v. Rakúsko, č. 2283/12, body 69 a 70.

68 — Pozri body 31 a 32 týchto návrhov.

86. Holandsko spochybňuje zistenia vnútroštátneho súdu, pokiaľ ide o to, ako sa zaobchádzalo s dôkazmi, ktoré predložil pán Ghezelbash v súvislosti s jeho návratom do Iránu z Francúzska v roku 2013. Uvádza, že jeho orgány dokumenty preverili, ale nepriznali im dôkaznú hodnotu, a preto ich ani neodovzdali francúzskym orgánom.

87. Po prvé, prináleží vnútroštátnemu súdu, ktorý ako jediný môže preskúmať skutkové okolnosti, aby určil, či holandské orgány posudzovali dôkazy, ktoré predložil pán Ghezelbash. Podobne, len vnútroštátny súd môže posúdiť dôkaznú hodnotu týchto dôkazov, ich význam a otázku, či mali mať vplyv na rozhodnutie o odovzdaní.

88. Po druhé, podklady, ktoré predložil pán Ghezelbash (a ktoré, pripomínam, obsahovali správu od jeho lekára a dokumenty týkajúce sa predaja majetku v Iráne), predstavujú indície v zmysle bodu 9 zoznamu B v prílohe II vykonávacieho nariadenia. Čo sa vyžaduje, aby sa zabezpečilo, že žiadateľ o azyl má prístup k účinným opravným prostriedkom podľa článku 27 ods. 1 nariadenia Dublin III? Malo by byť neposúdenie uvedených podkladov a/alebo ich neodovzdanie dožiadanému štátu dôvodom na odvolanie alebo preskúmanie podľa tohto ustanovenia?

89. Účinnosť súdneho preskúmania zaručená článkom 47 Charty vyžaduje posúdenie zákonnosti dôvodov, o ktoré sa opiera rozhodnutie, a otázky, či sa toto rozhodnutie opiera o dostatočne silný skutkový základ. V súlade s tým sa súdne preskúmanie nemôže obmedziť len na abstraktné posúdenie pravdepodobnosti uvádzaných dôvodov, ale musí sa týkať otázky, či sú tieto dôvody, alebo aspoň jeden z nich, ktorý je sám osebe dostatočný na odôvodnenie tohto rozhodnutia, podložené.[69] Uplatňujúc tieto závery na kontext prejednávanej veci, je potrebné overiť skutočnosti týkajúce sa uplatňovania príslušných kritérií kapitoly III, o ktoré sa opiera rozhodnutie o odovzdaní.

90. Článok 27 ods. 1 neurčuje, ako sa má toto posúdenie vykonať. Je teda záležitosťou vnútroštátneho súdu, aby dohliadal na základe vnútroštátnych procesných pravidiel. Tieto pravidlá by mali tiež upravovať intenzitu procesu preskúmania a jeho výsledok – to znamená, či by malo úspešné napadnutie za následok postúpenie žiadosti príslušným štátnym orgánom na nové posúdenie, alebo či rozhodnutie vydajú súdy samotné, a to v každom prípade pod podmienkou dodržania zásady efektivity.[70]

91. Dospela som preto k záveru, že nariadenie Dublin III by sa malo vykladať v tom zmysle, že žiadateľ (za okolností, aké sú vo veci samej) má možnosť napadnúť rozhodnutie o odovzdaní prostredníctvom odvolania alebo preskúmania podľa článku 27 ods. 1 a požadovať, aby vnútroštátny súd overil, či boli kritériá v kapitole III v jeho veci správne uplatnené. Účinnosť súdneho preskúmania zaručená článkom 47 Charty vyžaduje posúdenie zákonnosti dôvodov, o ktoré sa opiera rozhodnutie o odovzdaní, a otázky, či sa toto rozhodnutie opiera o dostatočne silný skutkový základ. Spôsob, akým sa posúdenie vykonáva, pokiaľ ide o to, či boli kritériá kapitoly III v konkrétnom prípade uplatnené objektívne a spravodlivo, sa spravuje vnútroštátnymi procesnými pravidlami. Za podmienky dodržania zásady efektivity sa týmito pravidlami spravuje tiež intenzita a výsledok procesu odvolania alebo preskúmania.

Druhá a tretia otázka

92. Vnútroštátny súd sa druhou otázkou pýta, či môže žiadateľ o azyl iniciovať odvolacie konanie alebo preskúmanie podľa článku 27 ods. 1 nariadenia Dublin III, keď sa nemôže dovolať kritérií kapitoly III, iba v prípadoch, keď ide o rodinné okolnosti, ako stanovuje článok 7 tohto nariadenia, alebo či existujú aj iné dôvody, ktoré mu to umožňujú.

69 — Pozri analogicky rozsudok Komisia a i./Kadi (C-584/10 P, C-593/10 P a C-595/10 P, EU:C:2013:518, bod 119).

70 — Pozri analogicky rozsudok Samba Diouf (C-69/10, EU:C:2011:524, bod 60).

93. Ak bude Súdny dvor súhlasiť s treťou možnosťou, ktorú uprednostňujem, nie je nevyhnutné odpovedať na druhú otázku. Ak by však Súdny dvor odmietol riadiť sa týmto širším odôvodnením, z mojich úvah týkajúcich sa druhej možnosti, ktoré boli Súdnemu dvoru predostreté,[71] vyplýva, že si myslím, že žiadateľ o azyl môže začať konanie podľa článku 27 ods. 1 nariadenia Dublin III s cieľom napadnúť údajné porušenie niektorého hmotného alebo procesného práva, ktoré toto nariadenie osobitne priznáva. Príklady prednesené Súdnemu dvoru v tomto konaní zahŕňali záruky pre maloleté osoby (v článkoch 6 a 8) a právo na zlúčenie rodiny (v článkoch 9 až 11). Zdôrazňujem, že keďže v zmysle môjho prístupu je odpoveď na druhú otázku zbytočná, nariadenie Dublin III som nepreskúmavala úplne a podrobne; ani som sa nepokúšala zostaviť vyčerpávajúci zoznam práv, ktorých údajné porušenie by mohlo byť v rámci druhej možnosti základom spochybnenia podľa článku 27 ods. 1.

94. Z mojej odpovede na druhú otázku vyplýva, že aj posudzovanie tretej otázky je zbytočné. Pre úplnosť však dopĺňam, že sa javí, že pán Ghezelbash sa vo vnútroštátnom konaní nesnažil dovolávať hmotných ani procesných práv, ktoré boli dané do pozornosti Súdneho dvora v rámci druhej možnosti. Indície, o ktoré sa snaží opierať (ako som uviedla v bodoch 85 až 90 vyššie), sa mi preto zdajú relevantné výlučne v súvislosti s uplatňovaním kritérií kapitoly III.

Návrh

95. Vzhľadom na všetky predchádzajúce úvahy som toho názoru, že Súdny dvor by mal odpovedať na otázky, ktoré položil Rechtbank Den Haag, miestny obvod Hertogenbosch (Holandsko) takto:

— Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 604/2013 z 26. júna 2013, ktorým sa stanovujú kritériá a mechanizmy na určenie členského štátu zodpovedného za posúdenie žiadosti o medzinárodnú ochranu podanej štátnym príslušníkom tretej krajiny alebo osobou bez štátnej príslušnosti v jednom z členských štátov sa má vykladať v tom zmysle, že žiadateľ má za okolností, aké sú vo veci samej, možnosť napadnúť rozhodnutie o odovzdaní prostredníctvom odvolania alebo preskúmania podľa článku 27 ods. 1 a požadovať, aby vnútroštátny súd overil, či boli kritériá v kapitole III v jeho veci správne uplatnené. Účinnosť súdneho preskúmania zaručená článkom 47 Charty základných práv Európskej únie vyžaduje posúdenie zákonnosti dôvodov, o ktoré sa opiera rozhodnutie o odovzdaní, a otázky, či sa toto rozhodnutie opiera o dostatočne silný skutkový základ. Spôsob, akým sa posúdenie vykonáva, pokiaľ ide o to, či boli kritériá kapitoly III v konkrétnom prípade uplatnené objektívne a spravodlivo, sa spravuje vnútroštátnymi procesnými pravidlami. Pod podmienkou dodržania zásady efektivity sa týmito pravidlami spravuje tiež intenzita a výsledok procesu odvolania alebo preskúmania.

— Na druhú a tretiu otázku netreba odpovedať.

71 — Pozri body 68 až 74 týchto návrhov.